

Nánási László PhD:

A Rákosi-korszak büntetőjoga

Az előadás a Bács-Kiskun '56/60 című konferencián hangzott el, 2016. október 13-án, Kecskeméten a Városháza dísztermében.

A programot az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulójára létrehozott Emlékbizottság támogatta.

Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Hallgatóság, Konferencia, Hölgyeim és Uraim!

Jelen összejövetel az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulója alkalmából szerveződött, amely a nemzeti emlékezetnek részévé vált, s egyre inkább összerendezi a közös emlékezettel kapcsolatos történeteket.

Egy forradalom és szabadságharc nyilvánvalóan nem előzmény nélküli történés, kell, hogy legyen valami előzménye, legyenek olyan okai, amelyek ehhez a történelemben rendkívüli szituációhoz vezettek.

Elnök Asszony bevezető előadásában felvázolt egy hangulatot, miszerint a diktatúrák lényege a félelem és az állandó retorzió alatt állás érzetének és valóságának a fenntartása.

Azt gondolom, hogy ennek a korszaknak a szimbólumává vált Illyés Gyulának az „Egy mondat a zsarnokságról” című verse, amely 1950-ben íródva, az akkor már meglévő tapasztalatok alapján ragyogóan örökítette meg ennek a korszaknak az összes nyomasztását, azt, milyen légkör uralkodott az országban. (1. melléklet)

Nyilvánvalóan az előadásom a címéből, illetve az Illyés-versből felvetített idézet alapján is igyekszem megmaradni a szakmaiságnak, tehát a jogásznak és a büntetőjogásznak az előadásmódjánál.

Először is tisztázzunk néhány alapvető momentumot, azt, hogy mi a jog, mi a büntetőjog?

A jog egy olyan szabályozórendszer, ami a szervezett emberi társadalomban alakult ki, meghatározva annak tagjai, a társadalom szervezetei és a tagjai közötti viszonyoknak a mikéntjét. Egy olyan szabályozórendszert állít fel, amelyik végső soron az arra jogosultak által kényszerrel, erőszakkal is érvényesíthető. Ebben tér el más társadalmi normáktól, az erkölcsnek, vallásnak, szokásnak a szabályaitól.

Az egyik legősibb jogág a büntetőjog, hiszen mindig is léteztek az emberi közösségekben olyan normák, amelyek megszegését a társadalom valamilyen szankcióval sújtotta. Legáltalánosabb jelleggel így fogható meg a büntetőjognak a lényege, majd ahogy haladunk a modern

társadalom felé, e jogág a közösséget vagy egyént sértő és veszélyeztető magatartásoknak a meghatározását és azok szankcionálását jelenti.

A jog részint forma, részint tartalom. Részint forma, hiszen az arra jogosultak által hozott szabály, részint pedig egy olyan tartalom, amelyik – hogy így mondjam – az erkölcsösséggel, társadalom jelentős részének értékítéletével tölti meg a formát. Mivel Kecskeméten vagyunk, én a létező legadekvátabbnak a modern magyar jogtudomány egyik előfutáraként szereplő kecskeméti származású Szlemenics Pálnak a gondolatát idéztem fel a vetítésben, miszerint a jog legyen igazságos, tisztességes, teljesíthető, szükséges, alkalmas a társadalom javának előmozdítására, érthető és világos. Ez egy 1823-ban leírt gondolatvilág, de azt gondolom, hogy ezzel majd' 200 éves múltja ellenére csak egyetérteni lehet.

Mint mondtam, a jog formát is jelent, s a forma mindig valamilyen jogszabályban ölt testet. E vonatkozásban nem értek egyet azon felvetésekkel, hogy a Rákosi-korszakban nem létezett jog. Jogállam nem létezett, de jog igen. Voltak az arra predesztináltak által hozott normák, amelyek a jog küllemét öltötték fel. A korszakban a jognak meghatározott funkciója volt, és ez az Igazságügyi Közlöny felvetített 1949. májusi számában ragyogó megvilágításra került egy főszerkesztői üzenettel, miszerint a népi demokráciában az állandóan létező és fokozódó osztályharc jogi formák között kerül megvívásra.

Nyilvánvaló, hogy a jog egy folyamat. A büntetőjog elkezdődött évszázadokkal előbb és mindig az előző korszak közvetlen előzményeire épül. Magyarországon egy 1848-ban megalapozott és 1867-től kialakuló polgári jogrendszer létezett, amely egyúttal meghatározott megoldási módokat is kívánt a jogrendszernek a felépítésére. A büntetőjogi normarendszernek az alapja az 1878. évi büntető törvénykönyv volt a büntettekéről és vétségekről, s ehhez társult az 1879. évi 40. törvénycikk a kihágásokról, amelyek így a bűncselekmények három kategóriáját hozták létre. A magyar büntetőjognak volt egy sajátossága 1961-ig, hogy meglehetősen szétágazó volt, mert a két nagy kódexen túlmenően a következő évtizedek jogalkotása a törvényekhez több esetben társított büntető klauzulákat, valamilyen szabályozási indoknál fogva.

Ha megnézzük ezt a táblázatot, ami az egyes törvények megnevezéséből mint példákban áll, látszik e tétel. Itt a büntető jogalkotásnak két csomópontját találjuk 1944-ig: az első világháborút követő időszakot – nem kell magyarázni, totális állami, társadalmi, gazdasági összeomlás – majd a második világháborúhoz közeledve, illetőleg az azalatti jogalkotást, aminek volt egy sajátossága: az 1939. évi honvédelmi törvény alapján a kormány rendeleti kormányzásra kapott felhatalmazást és ennek keretében a meglevő jogtól el nem térő büntetőjogi normákat is megállapíthatott. Ezt azért is hoztam fel, mert egyrészt közvetlen előzményeként szerepelt a Rákosi-korszaknak, másrészt e jogi normák továbbéltek. (2. melléklet)

1944-45-ben egy teljes hatalomváltás történt, amelynek következményeként új politikai, gazdasági, társadalmi rendszer épült. Arról nem szabad elfeledkezni, hogy ekkor egy romba dőlt, állami apparátusában, gazdaságában összeomlott ország létezett itt a Kárpát-medence közepén. Ekkoriban minden európai háborús országban rendkívüli jogszabályok kerültek hatályba léptetésre annak érdekében, hogy a társadalmat részint a háború alatt majd ezt

követően működtetni lehessen. Tehát önmagában a rendkívüli jogrendnek a kialakítása semmifajta kivetnivalót nem hagy maga után rendkívüli viszonyokban. Ennek keretében Magyarországon az ún. koalíciós időszakban – 1945-48-ban – a táblán feltüntetett néhány alapvető büntető jogszabálynak a megalkotására került sor. (3. melléklet)

Ezek között van két alapvető jelentőségű, amelyeknek a Rákosi-korszakban különös jelentősége lett. Nevezetesen az államrend védelméről szóló 1946. évi 7. törvény, illetőleg a gazdaság büntetőjogi védelméről szóló 8800/1946. kormányrendelet. Míg a törvény – mint a legfőbb népképviselői szerv által hozott norma – fehér holló jellegű volt ebben az időszakban, addig a kormány a nemzetgyűlés felhatalmazása, majd pedig ezt követően a különböző törvényi felhatalmazások alapján rendeleti kormányzásra kapott lehetőséget. Ami önmagában – rendkívüli viszonyok között – nem probléma, de az a kérdés, hogy ez meddig tart, illetőleg ennek mi a tartalma? Ezzel viszont már komoly gondok vannak.

Hogy az előadás címe szerinti Rákosi-korszak mettől számítható, ez a történészeknek legyen vitatémája. De azt gondolom jogászként, hogy az 1949. évi 20. törvény, a Magyar Népköztársaság Alkotmánya volt, amelyik formálisan kihirdetett egy államformát, kihirdetett egy olyanfajta tartalmat, amely az 1948-as kommunista és szociáldemokrata pártfúzió alapulva, a Magyar Dolgozók Pártját létrehozva, állampártként működtette a pártállamot. Ez a vezetőjéről nevet kapott ún. Rákosi-korszak az 1956. október 23-i forradalom kitöréséig tartott.

Ebben a hét-nyolc évben hogyan született büntetőjog?

Nyilvánvaló, hogy a jognak normális esetben reális társadalmi szükségleteket kell kielégítenie vagy felmerülő problémákat megelőznie. A pártállam működésének rendjéből fakadt, hogy a Magyar Dolgozók Pártja központi vezetőségének, politikai bizottságának, titkárságának mint vezető szerveknek a döntései határozták meg alapvetően a társadalom mindennapjait. Így a fennmaradt jegyzőkönyvek alapján látszik az, hogyan születtek többek között a jognak és a büntetőjognak a normái. Ezt jelen esetben a büntető törvénykönyv általános részének a megszületésére vonatkozó 1950-es jegyzőkönyvekkel szemléltetem, amelyekből látszik, hogy tartalmilag kik vettek részt a döntésnek a kialakításában. Ehhez képes az államapparátus feladata volt a jogszabályok formális létrehozása.

Mondtam, hogy a jog az forma is. Meghatározott, arra jogosított szervnek a normáját jelenti. Ehhez képest Magyarországon 1948-49 és 1956 között büntetőjogot alkotott törvényként országgyűlés, de rendkívül keveset, hiszen a formálisan legmagasabb népképviselői szervnek érdemi szerepe nem volt.

Ezzel szemben rendkívül termékeny jogalkotást végzett a szovjet mintára létrehozott Elnöki Tanács, amely kollektív államfőként és láthatatlan grémiumként működve bármikor és bármilyen fajta jogszabályt az előbb mondott párt döntések alapján kiadott, rendeleteivel a törvényt pótolva.

Továbbra is megmaradt a formális központi végrehajtó hatalmat gyakorló Minisztertanács kormányrendelet alkotási joga. Ezen túl korábban soha nem volt jogforrásként a kormány

tagjaiként a minisztereknek, illetőleg a minisztériumi jogállású szervnek, mint a legfontosabbnak, az Országos Tervhivatalnak a rendelkezéseiből is büntetőnormák keletkeztek.

Azért, hogy egy normát be lehessen tartani, a társadalomnak azt meg kell ismernie, az állampolgárnak tisztában kell lennie vele. Meghatározott normarendszernek a közzétételét írta elő a hivatalos lapban, a Magyar Közlönyben egy korabeli rendelkezés.

Azonban a korszak bornírságának létező leghívebb példája, hogy volt olyan titkos minősítésű jogszabály, amelyről tulajdonképpen senki nem tudott, főképpen azok, akiknek tudnia kellett volna róla: ez az 1950. évi 26. törvényerejű rendelet volt, amelynek lényege az, hogy a katonai szolgálatát dezertálással elhagyó katona hozzátartozója is büntethetővé vált, függetlenül attól, hogy bármit tudott-e családtagja magatartásáról. (Ehelyett ugyanilyen számozással a Magyar Nemzeti Bankról szóló rendelkezés került közzétételre.) Mindegyik állam bünteti a dezertáló katonát, ezzel semmi gond nincsen. De az, hogy bűnösség, bármifajta tudattartalom – szándékosság, gondatlanság – nélkül valakit büntetni lehessen, ilyen egy normális jogrendszerben nem létezhet.

Egy budapesti hadbíróági ítélet szerint 1952-ben a bácsszentgyörgyi határőrsön szolgálatot teljesítő fiatalember döntött úgy, hogy elege van ebből a társadalomból és fegyverével átszökött Jugoszláviába. A mit sem tudó szülőket – az eset kiderültét követően – azonnal letartóztatták és a 61 éves apát – súlyos egészségi állapotára figyelemmel – 3 évi börtönre, az anyát pedig 5 évi börtönre ítélték, ugyanis szemükre hányták azt, hogy nem nevelték tisztességesen a fiukat, azért követett el ilyen árulást. (Kb. 500 ilyen elítélés volt e titkos szabály alapján.)

A büntetőjog alapja tartalmilag a társadalomra veszélyesség. Ez a fogalom 1950-ben került be a már mondott büntetőkönyvi általános rész megalkotásával a magyar büntetőjogba. Nyilvánvaló, hogy tartalmilag mindig is ez volt valamilyen magatartás büntetendő nyilvánításának az oka. (A magyar tudományosságban ezt képviselte Finkey Ferenc, a 20. század egyik legjelentősebb magyar büntetőjogásza, egyetemi tanár, majd koronaügyész.)

A társadalomra veszélyesség két vonatkozásban is szerepelt a büntető törvénykönyvben, mind tárgyi mind személyi oldalról. Ezzel nincs is semmi gond, hiszen azért kell büntetni, ami sérti vagy veszélyezteti a társadalmat vagy a tagjait, illetőleg megfogalmazásként szerepelt, hogy a büntetés kiszabása során az elkövető egyéniségének, az általa jelentett veszélynek való büntetést kell kiszabni.

Egyébként az új büntetőjog tervezése közepette felmerült az, hogy valamely tételesen meghatározott magatartáson túl bármit büntetni lehessen, ami veszélyes a társadalomra. Ebből – a polgári büntetőjog által abszolút tiltott – analógiát megengedő elgondolásból azonban nem lett semmi

A társadalomra veszélyesség tárgyi oldalán egy burjánzó jogalkotás jelent meg, amely ontotta a büntető normákat, amelyek tömegét példálózó jelleggel megvilágítja a felvetített táblázat,

míg személyi oldalát tekintve súlyos következményekkel járt a társadalom jelentős részére. (4. melléklet)

Az Elnök Asszony felvázolta nyitó előadásában Bács-Kiskun megye társadalmi szerkezetét, gazdálkodását, amelyet a mezőgazdaság határozott meg.

Ennek is szerepe lehetett abban, hogy Rákosi Mátyás, mint az MDP főtitkára 1948. augusztus 20-án itt, Kecskeméten hirdette meg beszédében a mezőgazdaság szocialista átszervezését, amelynek kijelentése szerint legfőbb akadály a kulák, aki ennek a meggátlására törekszik.

A kulák – orosz nyelvből vett kifejezésként – a nagygazdát jelentette, aki a nép elleni ármányon töri a fejét, annak ellensége. A Rákosi-féle gondolat szerint az állandóan fenekedő ellenséggel szemben szükséges a szüntelen éberség, amelynek két kitüntetett személy volt a célpontja: részint a kulák, részint pedig a klerikális reakciót jelentő pap, mint ahogy a korabeli Ludas Matyi folyóiratban ábrázolták a főgonoszokat.

Ennek a gondolatnak a büntetőjogban roppant konzekvenciái voltak: a hétköznapi jogalkalmazás a személyi társadalomra veszélyességet illetően a népellenesség, az osztályellenesség, osztályidegen, megtévedt dolgozó kategóriába sorolta az ítékezés során a büntetőeljárás alá került személyeket, besorolásuknak megfelelő büntetést kiszabva.

A megyében tapasztaltak szerint a levéltári kutatás alapján nem könnyű a korszak büntető jogalkalmazásának helyzetét felmérni: részint az iratok már nincsenek meg, másrészt borzasztó állapotban vannak, de azért nyugodtan mondható, ha teljes körűen nem is, de azért lehet találni olyan ügyészégi, bírósági iratokat, amelyekből kiderül, hogy a büntetés kiszabása során miként érvényesült a személyi körülmény. Nem volt mindegy, hogy valaki háromholdas parasztként, 15-20 hold határán billegő középparasztként vagy kulákként került eljárás alá. (Egyébként a származás és birtoknagyság szerinti kategóriák – függetlenül attól, hogy a jogszabály határozta meg a kulák fogalmát – nem érvényesültek következetesen.) Az aktuális politikai érdek határozta meg a terheltekkel szembeni szankciót.

Nem volt tehát mindegy, hogy az eljárás alá vont milyen osztályhelyzetűnek minősült. Az, hogy milyen magatartást tanúsított vagy tulajdonítottak neki, az egy dolog volt, de ehhez képest jött mindig az a fajta személyi körülmény a veszélyesség kifejeződéséeként, amit a büntetőeljárások során rendőri jelentés vagy környezettanulmány formájában rögzítettek: pl. egyházi iskolába járt, az apjának cséplőgépe volt, utálja a tsz-t, templomba jár. Ezek a személyi körülmények a legnagyobb mértékben befolyásolták a büntetésnek a kiszabását.

Kijelenthető az egész korszakra, hogy a büntetőjog a társadalom irányításának az eszköze volt, holott ez nem arra szolgál. Felvetítettem példálózó jelleggel egy hosszas listát, amelyből kiderül, hogy a különböző törvények, törvényerejű rendeletek, kormány- és miniszteri rendeletek, országos tervhivatali rendelkezések – milyen magatartást kívántak szankcionálni. Ezzel a társadalom- vagy gazdaságpolitikában megfogalmazott célt a büntetőjognak az eszközével kívánták kikényszeríteni.

Ennek a létező legeklatánsabb példája volt az Elnök Asszony bevezetőjében is elhangzott a begyűjtéseknek, a lakosság ellátása során történt magatartásoknak a szankcionálása.

De teljesen hihetetlen példákkal is találkozunk a korszak jogszabályait végignézve, pl. a fűtéssel kapcsolatos nem megfelelő magatartásra éppúgy alkottak büntetőjogi normát, mint ahogy a munkafegyelem megsértésére, vagy a szabad elhelyezkedés tilalmára, tehát meglehetősen széleskörű volt a szankcionálás.

Az, hogy miért volt ez a zsarnokság korszaka, az ragyogóan kiderül a büntetőjog alkalmazásának egy számadatsorából. A példaként felvetített 1952-es országos számok a szovjet tanácsadónak adott adatokból származnak. Rémisztő számok látszanak, hiszen Magyarország népessége ekkoriban alig haladta meg a 9 milliót. Ehhez képest a büntetőjogi felelősségre vonások – a büntettek túlmenően a kihágásokat is figyelembe véve – tömegesek voltak. Ebből látszik, hogy a példakénti évben majdnem 700 ezer emberrel szemben folytattak büntetőeljárást. Ez mutatja, hogy milyen tömegű presszióban élt a társadalom.

A büntetőjogi normák alkalmazása során az ítélkezés irányítása keretében a pártállam viszonyai között alapvető jelentőségű volt a párt különböző szerveinek megnyilvánulása az igazságügyi szervek felé. Ekkorra az igazságügyi szerveken belül is megtörtént a pártszervezés. Mind a bírósági, mind az ügyészségi szervek saját felsőbb hatóságaik révén bőséges útmutatásokat kaptak ahhoz, hogy mi a cél, ki az ellenség, adott esetekben hogyan indokolt és kell eljárni. Esetenként közvetlen pártbizottsági direktíva érkezett a kikkel szembeni, mikénti eljárásra

Ha esetlegesen „megtévedtek” a bírák és ügyészek, az nem maradt következmény nélkül. Erre több példát lehet hozni Bács-Kiskun megyéből: itt fordult elő az, hogy az 1944 végén egy szovjet katonát megölő kecskeméti környéki tanyasi gazda 1951-ben került a megyei bíróság elé, amely felmentette a vádlottat jogos önvédelem címén. Az ítélet kihirdetését követő néhány órával az ítélkező tanács tagjait, a jegyzőkönyvvezetőt, valamint az ügyészeket letartóztatta az államvédelmi hatóság. Az őket majd elítélő Budapesti Megyei Bíróság szerint az előadó ügyész úgy szövegezte a tényállást, hogy abból jogos védelem kerekedjen ki, a vádiratot úgy kiadmányozta az államügyészségi elnök, hogy ezt nem negligálta, majd a bírói tanács úgy folytatta a bizonyítást, hogy ez a jogi megállapítás jöjjön ki ennek eredményeként.

Ha megnézzük a fennmaradt lajstromok alapján a bűncselekmények listáját, ebből látszik, hogy 1953-ig egy folyamatos ügyszám emelkedést tapasztalunk. A rendszert leginkább érintő közellátási, szabotázs cselekmények tették ki az ügyek nagyobb hányadát.

Ezen ügyek óriási többsége a járásbíróságok hatáskörébe tartozott, így ezek voltak a hétköznapi bűnügyei. A Kiskunfélegyházi Járásbíróság irattára viszonylag épen megmaradt, így pl. az onnan származó 1951-es adatok szerint a közellátási bűncselekmények az ügyérkezés több mint 50%-át tették ki. Emellett a közönséges bűncselekmények – hiszen minden társadalomban lopnak, csálnak, sikkasztanak – száma jelentősen eltörpült.

A közellátás elleni bűncselekmények fogalmába az idézett 1946-os kormányrendelet – amely jogászai szempontból kiválóan megszővegezett volt – alapján magatartások tömegét lehetett ütköztetni.

A közellátás elleni bűncselekmények szabályozásának magja az volt, hogy a gazdaságpolitikából és az ország elszigeteltségéből fakadó rossz ellátásnak a biztosítására valahonnan be kellett szerezni az élelmiszert, másfajta termékeket és szolgáltatásokat, továbbá a sztálini felfogás szerint a 3. világháborúra készülődve az országnak egy kétszázézes hadsereget kellett eltartania, mint ahogy az itt állomásozó nagylétszámú megszálló szovjet hadsereget is. Tehát itt egy óriási számú éhes szájat kellett táplálni egy irracionálisan működő gazdasági rendszer keretei között és éppen ezért az ellátás biztosítását a kényszer eszközeivel igyekeztek megoldani.

A felvetített kép a korszakot ábrázoló abszolút kultuszfilmből, Bacsó Péter 1968-ban forgatta „A tanú”-jából vett illusztráció. Amit mutat, az a korszak egyik cégéres bűncselekménye, a feketevágás volt. A teremben ülők egy része a koránál fogva, más része pedig az előadótól értesülhetett arról, hogy egy saját tulajdonú disznónak a levágása is adott esetben 3-6 hónapi szabadságvesztéssel járhatott, ha az engedély nélkül történt és a beszolgáltatási kötelezettséget nem teljesítette a gazda.

A hétköznapi bűncselekményei közé tartozott a szabotázs. 1950-ben született a 4. törvényerejű rendelet a tervgazdálkodás büntetőjogi védelméről. A pártállam abszolút szoros felügyelete alapján működött tervutasításos rendszerben a vonatkozó párt döntéseknek megfelelően az országos szerveknél, a minisztériumok, az országos tervhivatal rendelkezéseinek megfelelően kimunkálásra került, hogy hány darabot és azt kell milyen módon kell csinálni. A legnonszenszebb előírások közé tartozott, hogy pl. a tapasztalt parasztgazdának előírásra került, miszerint 25 cm mélyen kell szántania. Ha ehhez képest az ellenőrzést végző rendőr megállapította, hogy 16 cm volt a szántás a földművelésügyi miniszteri rendelettel szemben, akkor ennek következményeként büntetőeljárás indult ellene.

A fennmaradt iratok szerint az égvilágon minden beletartozhatott a szabotázsba: pl. a szántás, vetés, aratás, szőlőkapálás nem vagy nem megfelelő végzése. Ilyen volt a teljesen táj- és éghajlatidegen gyapot termeltetése során a kellő öntözés elmaradásával annak kiszáradása. A bírósági döntések indokolásai gyakran teljességgel légből kapott következtetéseket tartalmaztak, melyeknek semmilyen tényalapjuk nem volt: pl. egy kecskeméti bírósági ítélet az egész népgazdaság veszélyeztetését róta fel annak a gazdának, aki elmulasztotta szőlőjének a permetezését május 30-ig, mert csak június közepéig csinálta meg. Hiába mondta a szerencsétlen vádlott, hogy három hétig ágyban fekvő beteg volt, nem számított, akkor is meg kellett volna csinálnia a jogszabályban előírt határidőben.

Az eljárások lefolytatását illetően előírások, utasítások tömegét adták ki a felsőbb szervek, alapvetően vagy az üldözés tárgyát meghatározva, vagy az üldözendő személyi kört megcélózva.

A hétköznapi intenzív propaganda működött, pl. plakátokkal serkentve a dolgozó parasztokat, hogy teljesítsék beadási kötelezettségüket, mivel így utána szabadon eladhatják a termékeiket. Ha viszont nem tettek ennek eleget, akkor velük szemben eljárásra került sor. A korabeli sajtó – a megfélemlítés, a ráhatás érdekében – rendszeresen közölte az elítéléseket.

Összességében megállapítható, hogy a Rákosi-korszakban egy olyan büntetőjog létezett, amely a társadalom elnyomásának eszközeként funkcionált. E jogágnak olyanfajta szerepet tulajdonított a regnáló hatalom, amelyik normális viszonyok között nem elfogadható. Az emberek életébe való brutális és tömeges beavatkozás közrejátszott abban, hogy olyan közhangulat, olyanfajta elutasítottság alakult ki az országban, amely az egyik összetevője, megalapozója volt annak, ami 1956 október-novemberében történt.

Köszönöm a figyelmet!

*

1. melléklet

EGY MONDAT A ZSARNOKSÁGRÓL

*Hol zsarnokság van,
ott zsarnokság van ...
a füst-sötéten
lobogó vádbeszédben ...
a bíró hűvös
ítéletében: bűnös!*

2. melléklet

Magyar büntetőjog 1878-1944

- 1878:V. tc. a büntettekről és vétségekről + 1879:XL. tc. a kihágásokról + pl.
- 1908:XXXVI. tc. a büntető törvénykönyvek és a bűnvádi perrendtartás kiegészítéséről és módosításáról (I. Bn.)
- 1913:XXI. tc. a közveszélyes munkakerülőkről
- 1914:XL. tc. a hatóságok büntetőjogi védelméről
- 1920:XV. tc. az árdrágító visszaélésekről
- 1921:III. tc. az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről
- 1922:XXVI. a fizetési eszközökkel elkövetett visszaélésekről
- 1924:XV. tc. a robbantószer és robbanóanyag előállításával, tartásával és használatával elkövetett bűncselekményekről
- 1928:X. tc. a büntető igazságszolgáltatás egyes kérdéseinek szabályozásáról (II. Bn.)
- 1930:II. tc. a katonai büntető törvénykönyvről
- 1930: III. tc. a katonai büntetőtörvénykönyv életbeléptetéséről és a közönséges büntetőtörvények egyes rendelkezéseinek ezzel kapcsolatos módosításáról és kiegészítéséről
- 1934. évi XVIII. tc. a hűtlenség szigorúbb büntetéséről
- 1938:III. tc. a rendőri büntetőbíráskodás körébe utalt egyes kihágások tetten ért elkövetőinek a helyszínen való megbírságolásáról
- 1938:XVI. tc. az állami rend megóvása végett szükséges büntetőjogi rendelkezésekről
- 1939:II. tc. a honvédelemről > + kormány (ME) rendeletek háború idejére

- 1940:XVIII. tc. a magyar állam biztonságát és nemzetközi érdekét veszélyeztető egyes cselekmények büntetéséről
- 1942:X. törvénycikk egyes közéleti visszaéléseket büntető rendelkezésekről
- 1944:VI. tc. a nemzeti gazdálkodás rendjét zavaró egyes cselekmények szigorúbb büntetéséről

3. melléklet

Magyar büntetőjog 1945-48

Előzmények + pl.

- 1945:VII. tc. a népbíráskodás tárgyában kibocsátott kormányrendeletek (81/1945, 1440/1945, 5900/1945, 6750/1945. ME) törvényerőre emeléséről
- 1946:VII. tc. a demokratikus államrend és köztársaság büntetőjogi védelméről
- 1947:XXXIV. tc. a népbíráskodással kapcsolatos egyes rendelkezésekről
- 1948: XLVIII. tc. a büntetőtörvénykönyvek egyes fogyatékoságainak megszüntetéséről és pótlásáról (III. Bn.)
- 1948:LXII. tc. a katonai büntetőtörvénykönyvről
- 8400/1945. ME rendelet a külföldi fizetési eszközök, a külföldi értékpapírok és az arany forgalmának, valamint a fizetési eszközök kivitelének újabb szabályozása tárgyában
- 7150/1946. (VI. 22.) ME rendelet a lőfegyverek és lőszerek előállításának, tartásának és forgalmának szabályozása, illetve bejelentése és beszolgáltatása tárgyában
- 8800/1946. ME rendelet a gazdasági rend büntetőjogi védelme tárgyában
- 3810/1948. Korm. rendelet a jogtalan határátlépés és a határon folyó csempészség megakadályozásának előmozdítása tárgyában

4. melléklet

Magyar büntetőjog 1948-56

Előzmények + pl.

- 1950. évi V. tv. a béke védelméről
- 1952. évi VI. tv. az állami statisztikáról
- 1950. évi 4. tvr. a tervgazdálkodás büntetőjogi védelméről
- 1950. évi 24. tvr. a társadalmi tulajdon büntetőjogi védelméről
- 1950. évi 47. tvr. a pénzügyi bűncselekményekről
- 1951. évi. 21. tvr. az államtitok és a hivatali titok büntetőjogi védelméről
- 1952. évi 2. tvr. az állami begyűjtésről
- 1954. évi 12. tvr. az ország területének elhagyására vonatkozó büntető rendelkezések kiegészítéséről
- 1955. évi 29. tvr. az állami szervek és szervezetek gazdálkodásának évi rendszeres

ellenőrzéséről és a bankellenőrzésről

- 1310/1949. (II. 12.) Korm. rendelet az ország területéről engedély nélkül eltávozott személyek bejelentése és visszahagyott vagyonuk kezelése tárgyában

2560/1949. (III. 19.) Korm. rendelet a termelőszövetkezeti csoportok, tagjaik és vagyonuk fokozott büntetőjogi védelméről

4194/1949. (VIII. 7.) Korm. rendelet az Országos Munkabér Bizottságról és a kollektív szerződésekről

- 30/1950. (I. 22.) MT rendelet a térképek kiadásának, tartásának és kezelésének szabályozása tárgyában

- 56/1950. (II. 16.) MT rendelet a közellátás érdekét veszélyeztető bűncselekményekre vonatkozó egyes rendelkezésekről

- 233/1950. (IX. 7.) MT rendelet a központi fűtő- és melegvíz-szolgáltató berendezések gazdaságos üzemben tartásának megszervezéséről

- 271/1950. (XI. 12.) MT rendelet egyes gazdasági ágakban a magánosok által foglalkoztatottak számának korlátozásáról

- 19500/1950. (IX. 10.) BkM rendelet az állami tejbegyűjtésnek és a tej és tejtermékek forgalmának szabályozása tárgyában

- 19570/1950. (IX. 10.) BkM rendelet az árpa, zab és kukorica szállításának szabályozása tárgyában

- 29/1951. (I. 28.) MT rendelet a sokszorosítógépek bejelentéséről, használatának engedélyhez kötéséről és forgalmának szabályozásáról

- 95/1951. (IV. 17.) MT rendelet a Budapest fővárosban történő letelepedés szabályozásáról

- 210/1951. (XII. 13.) MT rendelet a szekér- és kordélyfuvarosok lovaira és fuvar eszközeire vonatkozó állami elővásárlási jog biztosításáról

- 161/1951. (VIII. 28.) MT rendelet a munkafegyelem megszilárdítását célzó egyes rendelkezések módosításáról és kiegészítéséről

- 18023/1951. (II. 18.) FM rendelet az 1951. évi tavaszi mezőgazdasági munkák végrehajtásáról

- 255450/1951. (XII. 19.) ÉlmM rendelet a feketevágások elleni küzdelem fokozása és a feketevágások felderítőinek jutalmazása tárgyában

- 34/1952. (IV. 30.) MT rendelet az egyénileg termelők és cséplőgépek egyéni üzemeltetési 1952. évi aratási és cséplési munkaerő szükségleteinek biztosításáról

- 35/1952. (V. 4.) MT rendelet az egyetemi és főiskolai hallgatók munkaviszonyba lépésének szabályozásáról

- 61/1952. (VII. 12.) MT rendelet az 1952. évi nyári mezőgazdasági munkák végrehajtásának fokozott biztosításáról

- 75/1952. (VIII. 30.) MT rendelet a sertés forgalmának és levágásának szabályozásáról, valamint a kocaállomány nyilvántartásáról

- 80/1952. (IX. 16.) MT rendelet a mezőgazdasági termelés és a begyűjtés körében elkövetett kihágásokról

- 90/1952. (X. 2.) MT rendelet a kulákok állattartási kötelezettségéről

- 1/1953. (I. 10.) MT rendelet a tömb- és színezüst vételre való kötelező felajánlásáról

- 23/1953. (V. 21.) MT rendelet a vállalati beralap gazdálkodásról

- 1/1953. (X. 6.) BgyM rendelet a sertés, marha, borjú és juh levágásának szabályozása

- 17/1954. (III. 10.) MT rendelet a külföldiek be- és kiutazásáról és az ország területén való tartózkodásáról
- 61/1955. (X. 11.) MT rendelet külföldi természetes vagy jogi személytől történő gépkocsi- és motorkerékpár-vásárlás megtiltásáról
- 35/1956. (IX. 30.) MT rendelet a lakásbérletről
- 10570, 10580, 10590, 10600, 10610, 10640, 10650, 10660, 10670, 10680, 10710, 10720, 10730, 10740/1950. OT rendeletek

A szerzői jogokat az előadó-szerző gyakorolja.